

SURT EL
DIVENDRES

LA TRALLA

Diputació, 262

Essent nacionalista l'acció que en el nostre poble realisa la Unió, tenen el dret y'l dever de cooperarhi tots els catalans moguts per las aspiracions del Nacionalisme, qualsevolga que sia-llur pensar y sentir en materias relligiosas, políticas y socials. (DECLARACIÓ DE LA VII ASSAMBLEA DE LA UNIÓN CATALANISTA).

Be n' hi han de cosas y de cosassas pera tractar aquesta setmana, pero no sabria com posarmhi porque d' ensá de dissapte passat que no puch treurem del magí aquella agradosa impressió que 'm varen causar els nostres noyets de la Escola Mossen Cinto, ab els seus vestits tant escayents y las barretinoyas vermellas com magranas. Encara me 'ls veig baixant de las guarnidas jardineras de La Catalana; corrent cap á la entrada de la nostra Redacció, tots frescoys de posat y brillejantelshi l' alegría als ulls; y encara 'm sembla que 'ls sento ab las sevas veus esforsadas cantar las xamosas cansonetas que tant escauben en els llavis dels infants. A la Redacció teniam un bé que la Unió Catalanista 'ns havia dut pera que l' entreguessim als nens de la Escola, y podéu contar quan el varen veure tant emperifollat de cintas catalanas y ab las potas dauradas, ¡ab quin gust varen cantar els noyets!

El be també 'ls hi acompanyava belant com si demanés pera anar ab ells.

Varen cantar devant de la Redacció y al mitj d' un gran aplech de públich que escoltava encisat las senzillas cantadas.

En acabant, varem entregalshi la bestiola y no'n vulgueu mes de manyachs y festas. Era un quadro corprenedor. Els noys tots vestits ab las sevas camisolas blancas com la neu, faixa vermella y calsa curta lo mateix que'l Patufet, voltavan al be acariciantlo dolsament; el públich aplaudint ab entussiasme y las mares de la canalleta que gairebé havian acudit totas pera sentir als seus fillets, reflectint la mes hermosa alegría en el rostre.

Després varen enfilarse novament en els carruatges y ¡a corre món!

La nit va ser profitosa. Arreu ahont varen anar els aixerits alumnes de la "Escola Mossen Cinto, foren rebuts ab gran amabilitat y 'ls donatius no escassejaren.

Rebin tots la nostra coral enhorabona y que d'aquí á molts anys tots els petits que are ab sos cants despertan els cors, puguin ab llurs paraulas y honradas obras desvetllar els cervells preocupats per las falsas idees de llibertat, á fi de lograr ben prompte la que es mes sagrada de totas: la de la nostra estimada Catalunya.

GNOM

Toros y dol

Senyor ministre, dispensi, vosté es un home de pasta de carquinyoli, d'admetillas de can Llibre de la Rambla, vull dir que es bo, de primera, que es un ministre de plata, que's mereix tota una pila d'aplaudiments y muxainas. M'ha satisfet, li asseguro, la seva corazonada; aixís m'agrada un ministre, partidari de las banyas. Are ja fem toros, pensi que li está agrañida Espanya, vosté es un home de pesquis que ha sapigut imposarse devant la mania tonta d'una colla de sabatas, que no comprenen ni volen els avenços de la patria, ¡tòquila, senyor ministre, si no porta la mà untada!

Avans de la anada

Era una fiera malvada
que en Valencia apareció

Després

Pro ab un xiquet de propina
enseguida se calmó.

diuenge-passat va ferse la primera de la tanda! Ho hagués vist, senyor ministre, y quin goig feya la Rambla de manolas y de xulos que no sé hont dimoni campan, ni sé d'hont diable venen, ni qué buscan aquí a casa, tot corrian dant empentas per comprar la seva entrada, tots cridavan y movian la més infernal gatzara, parlant una llengua fina, més que la llengua de vaca. Els cotxes no s'entien escapats cap a la plassa, la afición venia boja per haver guanyat la causa, els olés feyan el gasto, la manzanilla's vessava. ¡Ho hagués vist, senyor ministre, el goig que feya la Rambla! y ara vegi quinas cosas: a l'hora que això passava destruïa aquella escena dels aficionats de marras un altra de ben distinta y enterament oposada. Una orquesta, quatre cotxes, tres banderes endoladas y una comissió de joves apareixia a las Ramblas. ¿Qué era allò, senyor ministre? li diré ab pocas paraulas: S'ha perdut l'ignaci Roca y la gent que'l tripulava, repartint dol y miseria per la terra catalana, y a la primera noticia ja's corria a fe una capta per socorre a las familias de la espantosa desgracia, mediti la diferencia que va d'una escena a l'altra. Si'n volia dir de cosas la comissió que passava suplicant al nostre poble una almoyna benhaurada! ¡Si'n en faria de pena y de fástich y de... rabia la xulaperia en cotxe disparat cap a la plassa! el sentiment, l'obra bona, la caritat d'una banda, de l'altra part salvatjisme, la vergonya d'una rassa. Y vosté, senyor ministre, que favoreix a las banyas, ¿no faria alguna cosa per aquesta gran desgracia, com pels pobres del Dipòsit varem corre a fer nosaltres? jo no ho dupto, y me'l figuro prou després y prou amable, per escriurens desseguida que... lo siente V. en el alma, y aixó ja es un sacrifici per un pare de la patria.

PEP DE LA TRALLA

Las denuncias de "La Tralla"

En contestació a las moltes cartas que tenim rebudas interessantse per las nostras denuncias, hem de manifestar que han passat ja a la Audiencia las causas instruidas pel Jutjat de la Universitat per nostres escrits titolats «Contribució de sanch» y «Nostra persecució».

Aviat, donchs, veurán LA TRALLA a ne'l banch dels acusats, però nosaltres seguirem sempre defensant ab tot ardor la causa del nacionalisme catalá.

AVIS

Per falta material d'espai y pera poder donar curs als assumptos d'actualitat nos hem vist obligats a retirar d'aquest número la llista de subscripció.

DE LA CONTROVERSIA

Finalment, hem sapigut per carta particular y pel Nuevo Ideal, de Mataró, que'l Sr. Cuadras ha designat al Sr. Bó y Singla (federal) pera individu del Jurat que ha de fallar si'l Catalanisme es reaccionari y antidemocràtic, ó no. Oportunament ja varem anunciar a nostres llegidors haver acceptat el doctor Martí y Juliá aquest càrrech per la nostra banda.

La carta que havém rebut de Mataró, ve a suposar que are, 'ls dos individus elegits, son

els que han de designar el tercer en discórdia que ha de formar també part del Jurat, essent que, segons consta ben clarament en l'acta publicada, aquest tercer ha de ser nomenat pels representants directes dels senyors Cuadras y Llangort.

Aixís, donchs, pera facilitar lo nomenament de dit tercer en discórdia, los representants del company Llangort, tenint en compte las condicions que ha de reunir l'esmentat tercer ó sia que no tinga las ideas de cap de las parts en controversia, han pensat proposar a una persona que ademés de reunir las expressadas condicions de no ser federal ni catalanista, sia coneguda del poble de Mataró a fi d'evitar tota sospita de contuberni ab cap de las parts en discusió.

Si 'ls representants del Sr. Cuadras no hi tenen cap inconvenient, podriam solicitar al conseqüent y il·lustrat socialista En Joseph Comaposada que acceptés lo càrrech de Jurat, y si dits representants hi están conformes, los del senyor Llangort creuen que ningú ab més garantías d'imparcialitat y rectitut pot fallar en un assumpto com lo que hem discutit.

Esperém, y no'n dubtem, que 'ls representants del senyor Cuadras estarán d'acort respecte aquest punt, en quin cas poden fixar dia y hora pera anar tots plegats a demanar al senyor Comaposada que 'ns fassi l'honor d'acceptar lo càrrech.

ELS REPRESENTANTS D'EN P. LLANGORT

CONTROVERSIA ORAL

Als ciutadans de Mataró

A vosaltres me dirigeixo perquè jutjéu ab completa imparcialitat la conducta del ciutadà A. Cuadras y Fargas.

Aquí'l teniu aquest *soidisant* demòcrata, el mateix que'l dia 23 de Desembre últim estampava en *El Nuevo Ideal* lo següent:

«Jamás he rehusado discusión alguna cuando creo que defiende la razón; aquí'l teniu, repeteixo, *refusant* are una discusió pública, venint a desmentir lo que deya en la esmentada fetxa, deduintse de lo dit las següents consideracions: O que creu que no defensa la *razón* ó que, convensut de que la rahó está de nostra part, no vol contribuir a que'l poble tot se'n convenci, posantse aixís al nivell dels oligarcas y reaccionaris de tots els temps, els que sempre han procurat y procuran que'l poble siga ben *burro* perquè no'ls hi vegin els defectes y no'ls hi puguin tirar en cara.

Perquè'ls nostres llegidors se fassin càrrech de la manera com fuig d'estudi el ciutadà Cuadras, aquí va íntegra sa resposta a la meua invitació de Controversia oral:

"A D. Juan Llorens, del Centre "Catalunya".— Con no poca extranyesa me he enterado del escrito que V. publica en el último número de *La Tralla*, titulado "Controversia oral"; casi me ha sorprendido tanto como el que V. publicó en el *Diario de Mataró y la Comarca*, el 17 del próximo pasado Enero, que V. tituló: "Demano la palabra". Uno y otro los considero impertinentes é inoportunos.

No contesté entonces, porque había aceptado polémica con los catalanistas, siéndome igual que para sostenerla, éstos designaran a uno u otro de sus compañeros, y por lo tanto no era a mí a quien debía V. dirigirse con sus pretensiones de ser V. quien la sostuviera, sino a sus amigos para que le designaran. A mí no me importaba la persona que había de ser mi contrincante.

Según dice V., sus amigos de *La Tralla* no le complacieron; ellos se sabrán los motivos; yo nada tengo que ver con esto.

En cuanto a su último escrito invitándome a repetir la controversia, no puedo, ni debo, ni quiero complacerle, por dos motivos, primero, porque lo que podríamos discutir, discutido esta ya, y no veo la necesidad de repetir lo dicho; y, segundo, porque no estoy dispuesto a dar gusto a cualquiera que tenga la monomanía de la controversia.

Por lo tanto, no puedo en esta ocasión satisfacer sus ansias; lo siento por V. que demuestra tener tan vivísimos deseos de controvertir; pero ¡qué diablo! no desmiente V.; puede que andando el tiempo encuentre quien le complazca.

Queda de V. atento S. S. — A. Cuadras Fargas.

Consti avans que tot que'l ciutadà Cuadras no havia fet fins are la manifestació de que no le importaba la persona que havia de ser su contrincante; l'únic que va fer aquesta declaració fou mon amic Llangort. Mon amic y la redacció de LA TRALLA no volgueren accedir allavors a que fos jo qui sostingués la polèmica, per lo que vareig reservarme el dret (confiant sempre d'aquell *jamás he rehusado discusión alguna, etc.*) d'entaular Controversia oral per quan quedés ultimada la escrita, ab la idea sempre fixa de que s'enteressin ahont está la veritat y la democràcia tots aquells que no saben de llegir, sers per nosaltres, demòcratas convensuts, ben dignes d'estima

y consideració, ja que avuy hi ha qui aprofitantse de la seva ignorancia, els fan servir de materia explotable per satisfacer (tot predicantlosi república, federación y revolución) concupiscencias de qualsevol cacich a cambi d'alguns empleus ó prebendas que paga'l poble que treballa.

Aixís obrém els que estimém de debó al poble. Per aixó'ls que lluytém perquè la llum de la Rahó claregi totas las inteligencias, no'ns negarém may, com ho fa are'l ciutadà Cuadras, a discutir no una, sino cent vegadas a totarreu ahont se'ns cridi, sigui ahont sigui. Aixís ho fem els que prediquém ab l'exemple.

Are sou vosaltres, ciutadans de Mataró, els qui havéu de jutjar fins ahont arriba l'amor que per els que no saben de lletra sent'el ciutadà Cuadras, qui per sobre de tot hauria d'estarme agrahit, desde'l moment que li oferia ocasió de poguer realzarse de la colosal derrota soferta en la Controversia escrita. Nosaltres som així, fins els enemichs vensuts ens fan llástima, y procurém sempre rehabilitarlos; lo mal es que sempre hi han mals agrahits que no saben apreciar tanta noblesa.

D'are endevant, el ciutadà A. Cuadras Fargas no té dret a dir may més que'l Catalanisme es reaccionario, desde'l moment que's nega a probarlo enfront del poble, com tampoch podrá dir may més que jamás ha rehusado discusión alguna.

Are es hora, ciutadans de Mataró, que jutjéu las paraulas dels uns y 'ls fets dels altres.

JOAN LLORENS
(Del Centre «Catalunya»)

Vegi, si anava errat

El senyor Ruiz Romero que es un senyor castila que escriu desde Barcelona a un periódich d'Igualada, es molt viu. En la secció que ell redacta y que capsa ab el mot *Espiguelo*, (que vé a esser una mena de símbol de lo que fan a Catalunya els castilas) ha descobert que quan jo invitava als catalans a anar a fer compras a ca'n Beristany y a ca'n Vives, era pera provehirse d'armas. L'any que vé li donarán el premi Nobel a aquest senyor, en mérits a la seva *sagacidad*. Pero aquesta vegada no se l'ha pas guanyat encare.

Vinguim aquí, sant cristiá, y diguim quina malavolencia hem de tenirli nosaltres als de allende, sense comensar avans per tenirla a n'els d'aquende que'ls fan bons a vostés? ¿Creu vosté que mentres tinguém entre nosaltres qui menyspreuhi a Catalunya hem de trobar estrany l'amor que vostés li professen? No, senyor Julio Ruiz Romero Robledo. Vosté, que es una persona senzilla *magüer* que espigolayre, comprendrá bé que seriem mancats de lògica si posessim l'esguart en els castilas, sense posarlo primer en tants y tants brétols, catalans de neixensa que viuen entre nosaltres. Per lo tant ¿com se li pot haver ocorregut que jo volia dir que anessim a comprar armas els catalans?

Vosté m'obliga a explicar lo que jo volia dir que's merquessin. Eran canyas de pescar, veliaquí. Canyas d'aquellas que gasten a la seva terra pera pescar els *empleitos* de 8 ó 10.000 reales y lo que caiga. Aixís, sense cap exposició, viuríem tan ricament y regaladament; y ja seria cosa de plányels a vostés el día que'ns propossim ferlosi la competencia en aquest ram, ¿de qué viuria Castilla? Perque es d'esperar que fins en aixó els avensaríam. ¿No son per ventura catalans, els miserables que tenen a sou els periódichs *acastilas* pera combatre a Catalunya y als catalans? ¿No li diu res, aixó? Aixó diu, que posats a ferho, fins a fer de miserable guanyen als d'allí els d'aquí. Y no dirá pas que soch xovinista. Compti lo que passaria si'ns posessim a pescar! No quedaria ni un llús sobre'l terror. (Rigui una mica, que aixó de terror té molta gracia.)

Ja ho veu donchs com ha anat errat de comptes al atribuhirme intencions tan cubanas y filipinas. Cosa que no li hauria passat si hagués calculat que pera fer lo que feren els *taquitos* de la acera del Louvre y els monos de Filipinas calen capdills, y vosté ja sab, com nosaltres sabem que'ls catalans som uns cobarts que trets de fabricar panyos no aném en lloch.

A més, vosté ja ho sab; no serém res més, pero práctichs ho som, y no aniríem a perdre'l temps y 'ls diners pera lograr una cosa que ab pocs quartos la podém assolir. ¿Vol sapiguer com? Donchs adquirint un Herodes, que es lo que cal als niños.

Ja sento que vosté s'exclama dihent: Niños, niños! Se trata de hombres, de hijosdalgos, hechos y derechos, que en Cavite, en Santiago, en Guadalete y cien mil partes más demostraron tener mucho tesón...

Dispensi senyor Ruiz, no's tracta de res de aixó; se tracta dels niños de Ecija.

F. PUJULÁ Y VALLÉS

IFEDERALISTAS!

Tots els bons federals, que no dubto que son molts, que segueixen als que avuy mangonejan l'establiment de la República, fentné d'ella un negoci de betas y fils ó llana, y més llana que betas y fils, suposo s'haurán fixat en un telegrama que han publicat casi tots els periódichs barcelonins, donant compte de l'honor que's fa al malaguanat Pi y Margall a l'Havana.

Una nota de goig completa va ser el rebrer dias abans que cap diari d'aquí ho publicqués, una carta dintre d'un diari, de mon tan estimat amic com ferm catalanista en Joan Vila, accidentalment habitant a Güira de Melena (Ill de Cuba) en la que m'en donava compte al mateix temps que'm recomanava que ho publicqués pera que tots els catalans ho sabessin, y complint com cal tan honrós encarrech, vaig a relatarho per si a algún catalá li hagués passat desapercebut.

A la sessió que celebrá l'Ajuntament de la Havana lo dia 27 de Mars últim, a proposta del regidor senyor Piñero, s'acordá cambiar el nom del carrer del Bisbe, que per cert, segons me diu mon amic, es com si diguessim el carrer de Ferrán VII aquí a Barcelona, per lo del nostre patrici y may prou plorat mestre del Federalisme en Francisco Pi y Margall, y no pas perquè era republicá, y a n'aquí está el sentit, donchs hem dit mil vegadas que's podrá ser republicá y despóta tot d'una pessa, si no perquè era ferm autonomista en tota la extensió de la paraula, y sent autonomista, ayment de las llibertats no tan sols dels pobles sino de tot individuó que'n formi part; perquè la seva personalitat fou sempre molt més gran que la d'aquests esperits mesquins que'ls diuhem republicans de las quatre unitats; perquè va ser l'únic diputat, a despit del Congrés en ple, que demaná sempre l'autonomia de Cuba perquè la creya justa y pertocada, com hauria defensat la de qualsevol poble que l'hagués demanada. Ab aquestas rahons s'apoyá lo digne Ajuntament de l'Havana en ple pera apropar la proposició de l'esmentat regidor envers l'home que sempre va treballar per sa llibertat conquerint sa independència, de retruch.

Ab aixó, bons federals, els que ho sou de cor, els convensuts, ¿podeu dubtar de que l'anar de braset ab els que'n vida del gran mestre federal li feren sempre de butxins y traydors, aneu no tan sols contra vostra mateixa pensa política sino contra lo essencial del programa, l'Autonomia completa de las nacionalitats? Ho havia dit mil voltas, que valia més, molt més, una monarquia lliberal que una república unitaria, y era massa pensador per caure en un erro. Ell predicava arreu ample esperit de tolerancia, al revés d'aquests que atfan sempre contra certes religions y polítiques que ab tot y ser contra ma pensa soch el primer en respectarlas per el sol fet de serné contrari; y aixís aneu mirant punt per punt tot quan vos predican, y veureu que's pura camama y ideals del tot contraris ab els que tingué, quedant gravats sobre'l cor dels bons catalans el sabi autor de "Las Nacionalidades".

Sent aixó prou clar, veniu a nosaltres els nacionalistas; no us fassin por els odís y titllats que us han dit aquestas *lumberas* del republicanisme monárquich caciquista, contra nosaltres; estudieu nostras doctrinas, penséulas bé, y mireu el fons que no hi trobareu altre cosa que germanor y amor a la nacionalitat, aquella que havia defensat tant lo gran Pi. Veniu... veniu a nosaltres, que us esperém ab els brassos oberts.

JOAN JAUMANDREU

A "Un lerrouxista, de "La Razón," de Granollers

No se qu'haig d'admirar mes; si la brutícia que adornava son primer escrit ó la barra que demostra en el segon.

Perque's necessita una gran barra per afirmar que apoyo mos arguments en *insolencias, invenciones históricas, indecencias, frases insultantes*, etc., etc., vosté, autor d'un escrit tant farcit de paraulas brutas, que calia agafarlo ab pinsas pera no embrutarse els dits.

Perque's necessita una gran barra pera parlar d'*espionajes*, vosté, redactor d'un periódich que s'ha alabat d'haver espíat al Governador y al Ministre de la Governació que a n'el Concert del "Orfeo Canigó", s'havia cridat ¡Visca Catalunya lliure!

Perque's necessita una gran barra pera atribuirme *cobarbia*, atacando por la espalda con sin igual vileza, sent aixís que qui ataca cobardement per derrera, amagat a la foscor y tapantse la cara ab un pseudónim es vosté. Avans d'insultar y fatxendejar comensi per firmar sos escrits y ens entendré.

Perque's necessita una gran barra pera afirmar gratuïtament, sense solta ni volta, que escrich per *encargo* (no diu de qui) vosté que fins el nom el te d'encarrech.

Per una cosa no mes tinch de felicitarlo. En

son segon escrit no hi ha aquella abundancia de paraules brutes que hi havia en el primer. Alguna cosa hi ha guanyat; la seva ploma ja es una mica mes neta.

Y comensém.

Diu vosté: *¿Que tienen que ver los fabricantes de Mataró ni los de Vallcarca (els de Vallcarca no, perquè no n'hi ha) con la candidatura de segadors de sueldos de obrero?*

¿Acaso aludia yo á los sujetos cuyos nombres figuraban en aquella candidatura? No.

La mateixa frase de segadors de sueldos de obrero, expressa ben clar, com vosté se referia als candidats regionalistas de Granollers, mes haventhi entre ells un fabricant.

Pero com que jo li planto devant dels nassos el candidat lerrouxista de Mataró, també fabricant y per lo tant segador de sueldos de obrero, segons vosté, se troba ab que'l calificatiu que ha inventat pera insultar als candidats regionalistas fereix de rebot á fabricants lerrouxistas; y com que á n'aquets no vol ofendrels perquè fan de dispesers del seu amo y senyor, coneix qu'ha fet una planxa y's retracta. Perfectament; pero consti que li he fet ficar la llengua á la butxaca.

Si vosté considera que l'ideal catalanista es contrari á la emancipació del obrer, lo que ha de fer es demostrarlo. Desde LA TRALLA y desde els meetings hem retat á controversia á la Unió Republicana infinitat de vegades, pera demostrar que el Catalanisme es mes democrátich que la República de las quatre unitats, y avuy me toca á mi rebótreli per la cara el guant que vostés may s'han atrevit á collir.

¿Que ningú que tinga el *juicio claro* aprovará que els nens perdin (!) el temps aprenent cançons?

¿De peus á la galleda! Perque á la *Fraternidad Republicana* de Barcelona hi ha un coro infantil qu'han fet servir de reclam y de comparansa quan el viatge d'en Salmerón, fentlo anar á rebrel á la estació y fentlo corre tot el dia darrera d'ell durant sa estada á Barcelona.

Y com que'l president de la *Fraternidad* es el seu amo y senyor resulta que vosté, *¿Un lerrouxista!*, afirma que, ni D. Alejandro Lerroux, ni cap dels seus companys de junta tenen el *juicio claro*. ¡Planxa!

Y seguim.

¿Conque las donas han d'estar sempre surgint mitjons y calsofets sense sortir may de casa? Per ventura no son de carn y ossos per no permetrelshi un moment d'esbarjo? ¿Ahont s'ha vist que la persona que treballa no pugui gaudir d'un moment de descans? ¿Aquesta es la protecció al obrer que vosté predica? ¿Que potser si pujava la República de las quatre unitats, en Salmerón dictaria un *Real Decreto*, ordenant que las donas estiguessin sempre tancadas ab pany y clau com si fossin gossos?

Que las excursiones bisexuales en nada favorecen á la inocencia, etc., etc., s'ho podia establir perque las orfeonistas, quan surten de Barcelona, van acompanyadas cada una d'ellas d'una persona de sa familia, de qual viatge y demés gastos no s'han de preocupar.

Vosté vol ferme creure que *inocentes* ab lletra bastardilla no te cap malícia. Perfectament; donchs jo també li diré á vosté *sabi y ben educat* (ab lletra bastardilla).

¿Diu que jo no se llegir? Donchs jo li dich y li provo que vosté no sab d'escriure; perque *¿cuidado que n'hi ha d'atachs á la gramática en el seu article!*

A la pagina 2.ª, columna 1.ª, ratlla 7.ª, diu vosté: *erige domine* (bunyol, en castellá's diu *erige en domine*); á la ratlla 16.ª, escriu *hechar* (llonza! s'escriu *echar*); á la ratlla 23: *intentan ser considerados por ilustrados* (¡sabata! se diu *considerados ilustrados*, la preposició *por* estaria be si hagués escrit *pasar por ilustrados*) etc., etc.

De modo que soch jo qui li puch dir que falta un alumne á la classe d'escriptura racional. Ja ho veu *estúpido chico* de la prensa catalanista, com vosté ens anomena, tenen de darli lliçons de gramática castila.

Y lo mes graciós es, que segons me diuen, vosté es un mestre d'estudi d'una població pròxima á Granollers ¡Bons deixebles en sortirán! Una altra vegada fassis corretgir las quarillas per en Lerroux que'n deu sapiguer molt. Com que fa poch va aprobar el batxillerat á l'Institut á Figueras!

Y ara quatre paraules sobre'l seu pseudónim. Vosté considera digne qu'un home abdiqui de son criteri y de son nom per enmatllevarlos á un altre home? ¿Sí? Donchs demostrih. ¿No? Donchs quedem conformes en tot lo que deya en mon primer article.

Pero encare que coneguis probar lo primer quin dels diferents criteris d'en Lerroux vosté accepta? El del meeting de Poblet quan deya: *Hemos de destruir á Dios tirano de todos los tiempos y al amo explotador de todas las generaciones*; ó el del meeting de Targa quan va dir: *no somos enemigos de la Religión*; el de Granollers quan va anar á dinar á casa d'un fabricant (un amo) y de quan patrocinava la candidatura del Sr. Cabot de Mataró (un altre explotador de todas las generaciones segons havia dit avans) y en qual casa també estava hostatjat.

Contesti y no fugi d'estudi qu'estich ab ansia per veure com se'n surt.

¡Ah! moltes gracias de no haver enviat cap exemplar de LA TRALLA al Ministre perque'm castigui. Ara ja puch dormir tranquil.

MARCEL RIU

LA NOSTRA FEYNA

En temps d'esclavatje, juguet nostra terra de vergonyós caciquisme, revolcantse per la societat miserias y traydorías, vanitats y orgulls, enganys, falsas promesas y lladroneig, una part de nostre poble, que restava sa en sa llar, ha proclamat y reclamat la personalitat de Catalunya y ha fet sentir sa veu en las altas esferas del Estat.

¡Joventut catalana! Lo camí está trassat; deixa y olvida l'asquerosa é indigna societat d'ahir y, glatin sentiments de patria, segueix la via y dona cima á la gran Obra: ¡A la redempció de Catalunya!

ISIDRE VENDRELL.

Mataró - 1905.

Pel Centenari

A Madrid tenen la mar de feyna. D'alló de la catástrofe casi bé no s'en recordan, are tot son pressas y correuytas pera enllestir las moixigangas del Quixot.

Cada dia's reuneix la *comisión*, y las pensadas van á *dojo*: que si farém aixó, que si hauríam de fer aixó altre, y vinga afegiduras al programa y gastets per aquí y subvencions per allá. Es á dir, la febre del goig torna á senyorejar en aquell poble que malas veus diuen que's va morint. Ves quinas cosas de dir! No n'hi ha pas poca de vida allá dalt! El *pueblo soberano* pert els jornals pera enllestir el sarrell y la cadéneta ab que han d'engalanar fatxadas y carrers; las societats recreativas, literarias y científicas preparan un seguit de balls d'agarrada, vetlladas y discursos solemniais que diu que farán época; hi haurá grans *corridos* reyalis en honor d'en Cervantes y ab las sevas correspondents *cogidas*; á las direcciones de ferrocarrils tot son sumas y mu tiplicacions pera conjuminar els bitllets especials pera *ls festejos*, y fins el Govern ¡oh el Govern! El Govern ha arreconat alló de las subsistencias y de la moneda y que se jo més pera ocupar-se d'aixó que á la cuenta ha de dur d'alló més profit. En fi, que's prepara un Centenari que si en Cervantes no s'hi estufa, será per massa mal-agrahit ó perque no estará prou satisfet encare de la empenta que desde sa ausencia ha donat Espanya á la seva obra.

Jo, devant del devassall de talent que enclou el programa de las festas, fins me trobo acobardit de ferloshi avinent d'un número que á més d'estar en caràcter, sería de gran trascendencia pera'l *Ilustre nacional*. Pero com que aixó de tenir vergonya diuen que no fa *patriota*, me decideixo per etzibar la modesta pensada per si volen aprofitarla:

Crech que'ls senyors de la *comissió* de festas y ab ells tota la sang blava, s'haurán fixat ab la singular anada dels Reys inglesos á Palma de Mallorca. No se si ells tindran en prou estima tot alló de la *integridad* de la *común*; per lo que á mi's refereix, haig de dirho francament, las sangs m'han fet una regirada. Aquella rebuda ab *Te-Deum* y *Good save...* etc., aquells entusiasmes y convits, aquell rastrejarho tot y pendre midas, y en fi, l'arreveure de la despedida, no portan cap bona senyal. Aquí donchs del meu plan:

Vinga fletar barcos plens de soldats y canons cap á Palma. Ruptura d'hostilitats ab la *pérfida Albión*, y... tenir á punt tot el servey de la Creu Roja.

Sempre fora trevallar pera la tercera parte de la gran obra, ¿no'ls sembla?

REDENA

¡Morin els farsants!

Obrers catalans! fem lull viu, y deixem-nos de Lerroux y C.^a Creyeume, aquests nos fan veure garsas per perdius, y després se burlan de nosaltres, y assentats al Suis els veureu fumant una bona breva y menjar cosas que fan venir saliva, y nosaltres, el poble ignorant, se'ls escolta quan dona un meeting y l'aplaudim. Y dieume, aixó no es tenir llana al clatell? ¿No'n veyeu cada dia més el desengany? ¿Quántas vegadas nos han dit que'ns portarian la República y que com la tindriam fariem aixó y alló? Però tot ha volat. ¿Y á aquesta gent hem d'escoltar? ¿No ho veyeu que son farsants de la política, que la cuestió es sortir diputat pera poguer viure ab la esquena dreta? y prou, perque m'extendria y mos coneixements son petits y d'escriure ne sé

poch, mes reconeix aixó y tinch de dir-vosho.

Vosaltres els voleu anar continuant seguintlos, mes aneu pel camí d'un precipici, y jo segueixo un camí bonich y gemat cada dia més, y respirant aquest aroma hi estich molt be, puig procuro per Catalunya y per la Autonomia, y pera acabar vos diré: que aneu meditant tots els tets de vostres governants y vos poseu la mà al pit y veureu lo que vos dictará.

Visca la Autonomia y morin els farsants y sangoneras del obrer.

Avant y fora.

JOAN CRUAS
obrer

Mataró 15-4 1905.

UN CAS CURIÓS

L'altre dia passava per la plassa de Santa Agna y vareig presenciar un fet que no puch menys que ressenyar-lo per lo curiós.

Lo cas es lo següent: En un aparador de una botiga d'objectes d'art, de la esmentada plassa, hi tenian exposats varis palmóns ab cintas de varis colors, y també n'hi havian de soltas y escampadas, entre ellas de catalanas y moradas.

Baixava un grupo de joves jornalers y s'aturaren á veure lo del aparador, y un (lo més jove de la colla) al veure la morada li vingué lo següent acudit: — Aquí sols hi falta una tira groga y una altra de vermella, — (textual), mes al adonarse de la cinta del costat (catalana) feu uns quants escarafalls y l'escupí; los demés companys, al veure l'acció aquesta, l'amonestaren y entre otras recordo lo que li digué un d'ells: — Aixó que acabas de fer, no ho fassis pas may més, puig quan á tu no t'agradi una cosa, deixala estar y no l'escupis, donchs aixís lo que farás es ferte mal veurer. — (Textual).

Després d'aixó vingueren otras amonestacions, fins que un jove, que fins allavors havia permanescut silenciós, li digué las següents paraules y que feren son efecte: — Lo qui hagi fet aixó deuria de parlar en castellá ó altre idioma en lloch de parlar en catalá, donchs ab aquesta acció acaba d'insultar á sa pátria. — (Textual).

Després de rebre tantas amonestacions, lo xicot, tot moxo, se tragué'l mocador y aixugá l'escupinada, prometent no tornarho á fer més y demanant lo dispensessin.

Lo fet relatat, me deixá satisfet per lo desenllas del mateix. Ni'ls joves catalanistas l'apostrofaren grollerament, ni'l jove culpable contestá ab cap paraula fora de tó; y aquell acte expontani d'aixugar l'escupinada, de prometer no tornarhi y de demanar dispensa als ofesos, ve valia lo perdó; y aixís ho compren-gueren tots, despedintse amigablement com companys.

Un dato pera acabar: Aquell jovenet no era un analfabet, ja que venia d'estudi, y son criteri propi, junt ab las amonestacions amorosas, li feren reconeixer la rahó, demostrant que's logra més ab bonas paraules que ab bofetadas y sortidas de tó.

UN CATALANISTA PETIT, (15 anys)

Ha passat la Pasqua. Tot Barcelona va anar al camp á fer brenadas. Era un goig veure devallar de las montanyas vehinas una compacta multitud composta de gent de tots estaments; els uns cantant, els altres al pas d'ayrosas marxas, tots contents y satisfets de la jornada. Ni una desgracia, ni una baralla, ni una borrhaxera! Som á Catalunya...!

«Todo el pueblo bajo de Madrid se trasladó al campo para gozar de las alegrías de la Pascua florida. Los merenderos se hallaban llenos de gente con sus guitarras y panderos danzando alegremente. En las inmediaciones de un puesto de comidas, vinieron á las manos dos sujetos beodos y como fuese que entre el público los había partidarios de uno y de otro, entablóse una lucha de la que resultaron... La Guardia Civil llevóse presos... Una muchacha denunció que un hombre al parecer beodo, había tratado de...» ¡Som á Madrid!

Com si haguessin obehit á ordres superiors, el passat dijous s'han celebrat á totas las *Fraternidades* banquets de *promiscuación*, (aquesta paraula l'han copiada d'algun llibre clerical).

¡Pobres fraters! Tot l'any han de dejunar (els que no cobran de las brigadas) á causa de la gran crisis que estén atravesant, deguda en gran part á las continuas vagas á que'ls han llensat els seus redemptors, y ab un *banquete de promiscuación* (pagantse ells) ja quedan contents.

Lo que més m'estranyava es que deyan que en

Lerroux hi assistiria, y efectivament... l'Emperador no hi va compareixer.

El seu ventrell de burgés no s'hauria avingut á banquets de pesseta'l cubert.

Els del Suis son menys democrátichs, pero en cambi son més nutritius.

Y are que parlem d'en Lerroux, fixintse ab lo sovint que s'anuncia que pendrá part en un mitin y en las escasas vegadas que s'hi presenta.

Nosaltres, que'ns agrada molt sentirlo, més de quatre vegadas ens hem trobat xasquejats.

No fa gayre, un company nostre al dirigir-se á un mitin en que havia de parlarhi, segons havia anunciat *La Publicidad*, va trobar á un fraterne conegut seu.

—Vaig á un mitin en el que parla en Lerroux, — va dirli nostre amich.

—No ho cregui; aixó ho diuen perque hi vagi més gent, — li va contestar.

Y va encertarlo, perque en Lerroux no hi va compareixer.

Lo nom del Emperador del Paralelo es un gran esqué pera atraure públich y animar banquets baratos.

Els castilas y molts catalans renegats, á cada moment ens diuen que'ls catalanistas son esclussivistas.

Donchs are ab motiu del Centenari del Quixot han inventat uns segells especials de Correus, que sols se vendrán als estanchs de Madrid.

Els coleccionistas residents á *provincias* que'n vulguin adquirir, no tindrán més remey que fer gastos escrivint á Madrid pera que'ls hi enviin.

Es á dir, que lo que'ls madrilens podrán adquirir per 15 céntims, á nosaltres ens en costará més del doble, ademés de la molestia d'escriure y del perill de que's perdi la carta.

Si aixó no es esclussivisme pur, que vingui en Villaverde y ho digui.

Un altre pel mateix patró:

Segons una nova lley del ministeri de *Destrucción Pública*, sols els mestres que hagin cursat la carrera á Madrid podrán exercir en totas las ciutats d'Espanya.

De modo, que ademés de declarar burros de Real Ordre á tots els mestres que no hagin cursat á Madrid, s'obliga á tots els *provincians* á grans dispendis de viatjes y dispesas pera obtenir un títol que'ls residents á Madrid podrán adquirir ab relativa economia.

Y que vagin dihent esclussivistas á n'els catalanistas, que sols demanan la igualtat de drets pera totas las regions d'Espanya.

A Russia 101 estudiants han sigut condemnats á un mes de presó, á causa d'estar complicats en els darrers sucesos.

En cambi, el capitá general de la Illa de Cuba va fer una fusellada tremenda d'estudiants cubans, per haversels acusat de no recordem quin fet ocorregut á l'Havana l'any 1871, durant la anterior guerra de Cuba.

Y ben sapigut es que en Weyler va ferne molt més durant la última guerra.

Els procediments de nostres governants son tan sanguinaris que no's poden comparar ni ab la despotica Russia.

Y pensar que aquest Weyler era'l noy mimat de *La Publicidad*, per aixó mateix, per sos instints sanguinaris, que'ls actuals monopolisadors de la llibertat patrocinavan á tota hora pera exterminar á los *facciosos cubanos*.

Recent encare'l fenomenal bombo que *La Correspondencia Militar* va dedicar á n'en Weyler, l'altre dia s'ens despenja ab un altre article demanant un dictador, que *arroje su espada por encima de las murallas...* etc., y que *rompa con su férrea mano...* etc., etc.

Vostés dirán si aixó no es excitació á la rebelió, á pesar de lo qual no tinguin por de que cap fiscal els denunci.

Civilisació castila:

A Madrid uns selvatjes anavan pels carrers disparant trets de revolver, pera celebrar el dissapte de Gloria, havent ferit greument á unas senyoras que estaban en un balcó.

A Santa Elena van regar ab petroli las portas de la casa del metje, calanthi foch.

Aviat podrém dir que l'Africa comensa ahont parlan en castellá.

L' Ajuntament de la Habana ha acordat donar el nom d' en Pi y Margall á una important via de dita capital.

Ab aquest motiu el setmanari d'en Llopis diu que aixó es senyal de que Cuba se'n recorda de la Mare Pátria.

Donchs, no, senyor; aixó s'ols es senyal de que á Cuba son agrahts y recordan que en Pi y Margall fou l'únic polítich espanyol que demanava que's concedís una autonomia ben ampla á n'els cubans, y que recomanava l'acabament de la guerra, en contra del criteri de el *último* hombre y la última peseta, que defensavan tots els demés.

Cal fer constar que els catalanistes forem els únics que pensavam com ell.

Per això l'ajuntament de la Habana ha decidit honorar-lo i no perquè sigui espanyol.

A la primera plana del número passat de *La Campana de Gracia* hi ha un gravat en que hi ha tot de reaccionaris catalanistes cremant diaris i llibres republicans.

Entre ells n'hi ha un que porta per títol: «Salmerón, Pi y Margall, Costa.» Obra que ben següé may ha existit, puig no es possible que ningú ensalsi junts els noms del assessor dels cantonals i del defensor de la República Federal.

Y allò de cremar diaris *republicanos* m'ha fet molta gracia.

¿Que no t' en recordas que el dia de las ultimas eleccions de diputats provincials, els frateros de Hostafranchs capitanejats per son president se dedicaven a cassar als venedors del periódich *El Federal*, prenentlosi els números y cremantlosi.

¿No te'n recordas? Si encare no fa un mes y mitj. Quina poca memoria!

El diumenge passat fou posada la pedra commemorativa de lo que ha d'esser Palau del Orfeó Catalá, assegurant lo digne president de dita entitat que dintre un any quedarà llest l'edifici.

En *La Casa del Pueblo* fa dos anys que li posaren la primera pedra, y l'any que ve també estarà... per comensar.

La Junta del Centre Republicà de Valcarca ha pres l'acort de divertir-se, però com que las diversions costan diners han inventat un método nou que consisteix en organitzar una companyia infantil pera que fent comedia diverteixi als grans.

Això no ho fan per explotar a la canalla, sino per distreure als majors d'edat a fi de que no s'enrecordin de preguntalsi quan ve la República, que tantas vegadas li han promés a fetxa fixa.

Ja deuen estar enterats de que'l regidor senyor Borrell y Sol va ser nomenat pera obrir expedient, en descobriment dels autors dels xanxullos ab els bonos de beneficencia de S. Martí.

Durant tots aquestos dias la premsa ha parlat del assumpte citant noms y apellidos dels empleats que resultavan responsables, s'ha parlat de 27'207 bonos arrencats dels talonaris, sense saber per ordre de qui, bonos de valor 11 pessetas y que's venian per 8 a nels tenders, del fet d'una senyora que pagava a la bogadera ab els tals bonos, de personas de posició acomodada que també'n xupavan pero a pesar de tot en Borrell y Sol a la sessió passada va fer el descobriment de que tots eran bons minyons y que no hi havia hagut cap abús.

¡Menor! Pero ens sembla que'l públich no ha quedat gayre convenut.

De *La Campana*:

«Si l'exercit de la patria y l'exercit del treball s'arribessin a entendre ab quina felicitat se remourian certs obstacles.»

Aquestos publicitaris sempre ensenyan la orella militarista.

Nosaltres creyém que el major obstacle pera la prosperitat dels pobles son els exercits, perque precisament las nacions que menys en tenen son las que van mes endavant pel cami del progrés y la qu'arribés al cim de la perfecció no'n tindria cap de exercit.

Ab l'exercit del treball qu'es el que paga, n'hi ha prou pera la defensa nacional, si es te cuidado de ferlo concient dels seus actes.

Exemple: els boers que es van portar millor que molts exercits de la patria.

Aquestos dias hem vist molts coros que apesar de tenir el titol en catalá y de portar barretina els coristas, lluhian tot un llas dels colors rojos y gualdos com a distintiu.

¿Y donchs que s'en donan vergonya de portar llasets ab els colors catalans?

Que no saben que els coros son una institució genuinament catalana?

Els llasets *inconsutils* estarian molt be per anar als toros.

«El gobernador civil de Valencia se encuentra más aliviado de su dolencia.»

Créguins a nosaltres.

Contra'ls enfts citat de magnesia, que té la ventatja de curarlos y de preparar el pahidor pera tornarse a enftar.

A Madrid s'hi publica un periódich titolat *Gran Vida*.

A Madrid ha quedat deserta la subasta de las obras de la *Gran Via*.

Lo qual demostra clarament que'ls madrilenys poden careixe d'una gran via; però, en cambi, se donan la gran vida.

Un nou cas de pobres ab diners: Una dona que's dedicava a implorar una almoyna pels carrers ha

La Pasqua

FRATERNIDAD REPUBLICANA

En Lerroux.—Trobo que hi han molt pocs bens aquest any.
En Sebó.—Bé prou que ho veig, y'm sembla que cada any n'hi haurán menos.
La gent van obrint els ulls.

denunciat a la autoritat que li havian pres un pagaré de 200 duros, vuyt Orenses y metálich.

¡Qualsevulla dia trobarém mendicant al marqués de Comillas!

El senyor Ugarte avans de ser al candelero va dictaminar que no s'havian de celebrar *corridos de toros* en diumenge.

El senyor Ugarte, en el candelero, ha consentit que's celebrin. Y es que'l bon senyor deu témer las iras de la aristocracia toreril.

Que poden arribar fins a ferlo baixar del candelero ahont está fent llum als espanyols de pura sangre.

Llum, si, però gens de claror.

Sortint del Concell del dimars de l'altra setmana al Palau, lo president va pujar al cotxe oficial.

Al arribar devant del teatre Apolo se va despendre una de las rodas del cotxe oficial.

Se coneix que'ls cotxes oficials no poden anar ni ab rodas.

Sobretot quan portan presidents que no poden anar ni ab rodas tampoch.

El rey Leopold, de Bélgica, surt de Gibraltar cap a Algeciras.

A la estació li ofereixen un carruatge de luxo; mes el rey no l'accepta y puja en una primera ordinaria.

¿Qué te'n sembla, Lerroux?

Nota. Al rey de Bélgica se l'anomena *rey dels belgas*.

Y a n'en Lerroux *emperador dels cacauhets*.

No'ns estranya que 'ls senyors de *El Nuevo Ideal*, de Mataró, cantin victoria per haver sigut absolt el fill del cacich de Premiá de Dalt, qui cometé la cobardia d'atropellar a un jove indefens.

Y no'ns estranya, perque sabém de bona tinta que dits senyors, embolcallats ab lo mantell de la *República*, la *Federación* y la *Democracia*, no passen de ser escolans d'amén del senyor Moret, cacich máxim del districte.

Llegim en *El Nuevo Ideal*, de Mataró, en un article d'un tal Noguera, qui s'enfada perque'ls obrers no volém ser polítichs; diu, entre altres cosas, lo següent:

«Si la mayoría de los obreros no fuesen tan rastrosos que por un mendrugo de pan hacen todos los papeles y llegan al último grado del servilismo» etcétera, etc.

Ja ho sabém, obrers, els que no volém ser polítichs, perque la política es la farsa viventa, som uns rastrosos, etc. Aixó ho diu un que escriu al *Nuevo Ideal*.

El proposém per ajudant del tinent Portas ó d'en Tresols per quan convingui a la burgesia.

El Centre catalanista del Poble Sec, d'acord ab el de Sant Boy de Llobregat, va celebrar el diumenge passat una festa de propaganda nacionalista, en la que D. Lluís Mirabent, president del Centre de dita vila, va cedir la presidencia al representant de LA TRALLA, senyor Manau, qual honor agraheim inmensament.

Parlaren, además del senyor Mirabent, els senyors Coca y Forns, resumint el senyor Manau.

El chor infantil del Centre catalanista del Poble Sec, que havia sortit pera fer un día d'esbarjo, cantà varias cançons de son repertori, sent molt felicitat son mestre director, senyor Pons.

Finalisá la festa ab el cant de «La Marsellesa» y «Els Segadors» escoltada aquesta última a peu dret per la gran gentada que omplia'l local.

Nostre amic en Joan Llorens també va donar una conferencia a Bellpuig en nom de LA TRALLA, que's vegé sumament concorreguda.

Abdós actes foren dos brillants éxits pera la causa del Nacionalisme catalá.

¡Avant, benivolguts companys, que no trigarà gayre a fructificar la llevor que aneu escampant arieu!

VIC

DE FORA

Arenys de Mar

Sr. Director de LA TRALLA.

En aquesta vila, degut als insults y maltractes de que eran victimas a cada moment per un tipo extranjer importat de poch, s'han declarat en vaga'ls obrers de la fábrica de xacolata «La Sultana», en la que dit subjecte hi fá de director ó apoderat.

Se va fent cada dia més vergonyós y intolerable la poca consideració ab que som tractats els catalans per certs tipos d'allende, aixis com las provas d'una coixa educació y cultura, que contrasta ab la nostra.

Septim que los burros catalanes y los que no saben cumplir con su deber, hagin desmentit ab els fets els calificatius de que'ls titlla lo senyor foraster, ja que, com a burros, li hauriam d'haver ventat un raig de cossas, y de cumplir ab su obligación, prou que n'hi hauriam ensenyat en forma més ó menys palpable y de tractar més bé y ab més modos als infelissos obrers que han de raure a las sevas ordres.

Es d'esperar, y aixis ho espera'l poble d'Arenys, que'l senyor Tintoré, amo de la fábrica, sabrá posar morrió a son dependent y donar als obrers las satisfacció de que son mereixedors, si no vol que se li enteli la simpatia ab que s'ha vist la implantació de sa fábrica en aquest poble.

Y prou per avuy.

FUET ARENYENCH

Vidreras

Sr. Director de LA TRALLA.

Lo nostre Panxa-ampla ha vingut a confirmar una vegada més lo burro y desvergonyit que és; y va la mostra. Se proposa defensar un fill de viuda pobre, li fa espedient, ve'l dia de la presentació de quintas, ell se fa nomenar delegat y, cosa rara, la Diputació lo declara soldat; ell vol fer valir lo ser Secretari y delegat, y vol parlar, però'l senyor President li fa notar que té mochs, se li treu lo mocador, lo moca y'l fa firmar, mentras li diu: «A confessió de part, revelació de provas; al sentir aixó de poch no cau desmayat, al veurer de la manera que se ll escapavan los cuartets. ¡Pobre home, ja'l planyo: ja una cosa tan legal y tan clara no saps defensarla, ¡ay! de nosaltres quan tinguís de defensar una cosa una mica embrollada! Deu se'n vulga apiadar. Oh, y lo de consums, otra que bien baila: uns quants vehins que, per no ser del seu floviol, en lloch d'abaixarlos, com era natural, per ser més baix lo tipo de consums y no poguer aprovar amillorament de posessió, ell los apuja; aquets reclaman, y no'ls atén la reclamació pel desvergonyiment que han tingut de presentarla per escrit (confessió d'un périt); però, cosa estranya, aquí fa'l revés de lo del quinto en l'escrit de informació: en lloch d'acusar a portar datos pera justificar la puja, li resulta al home que'ls hi diu que tenen rahó y are han vingut a Girona y, com era natural, han fallat a favor de lo que ell demanava y en contra de lo que volia. ¡Ja't dich jo, Francisco, que ab aquest trompa estém aviats!

10-4-1905.

UN DE LA COLLA

Canet de Mar

Sr. Director de LA TRALLA.

Amich y company de causa: Ja tenim batlle, ja tenim entre nosaltres a la primera autoritat local ¡Eureka! ¡Aleluya! han exclamat 'ls canetechs al veure arribar al senyor Jan, després de tan llarga ausencia. ¡Ja'l veurém a la professó! ¡Ja som felissos! afegeixo jo. ¿Y com no serho? puig sapiga, senyor Director, que'l senyor Jan ha fet una excursió per las islas de Mallorca, ahont el portá la seva gran afició al estudi de tota classe de progrés pera aprendre cosas de nova civilisació é implantarlas a nostre poble; perque en obsequi a la veritat, hem de confessar que desde que dit senyor empuñá la vara municipal, que'l poble de Canet s'ha trancat format completament; ell podrà ser anti-catalanista y hasta *superfluo* si vosté vol; ell podrà escatimar cinch duros anyals de subvenció a nostre gran Orfeó Canetench, però també 'ns ha dotat d'una nova casa de la Vila, que es una maravilla; 'ns fa construhir actualment lo tan desitjat com necessari *escorxador*, que será un modelo entre 'ls millors que's coneixen; a més a las sevas activitats may acabadas, devém el que l'aygua de las canals dels edificis, en dias de pluja ja no caigui com pedras sobre 'ls parayguas ó a las closcas dels transeunts; además la obligada construcció de aceras, la de pous sechs, la rotulació dels carrers y la numeració de las casas; que per manament seu tampoch se jui en los cafés, com succehia avans, que era un escándol, y fins se deya que 's jugava a las sevas barbas; si aixó passava ¡quins exemples!; y finalment, com a digne coronació d'aquest ramellet d'importantes milloras de que nostra autoritat 'ns ha dotat, hi hem d'afegir lo pont de la Riera de Sant Domingo, quals obras s'están ja rematant; gracias a Deu que en los dias de pluhas podrém anar a la Estació a veure En Biale y pujar al tren; gracias a Deu també que no quedará aislat mitj poble del altre milj; vaja, nostre alcalde es un Rius y Taulet, de Barcelona; es un Aguilera, de Madrid; es un Rostestein, de Londres; en fi, es un geni: quan ell deixi la vara (que Deu no ho vulga) anirém a Vilasar a llogar aquells draps negres que ensenyaren al senyor Silvela; ab ells protestavan, a nosaltres 'ns aixugarán las llágrimas de cocodrillo.

Lo llegat Golar 'ns está dotant de grans milloras en l'actualitat están *empastifant* l'interior de la Esglesia; lo nostre bondados Rector demostra una vegada més lo seu refinat y exquisit gust artistic. Fins a un'altra.

UN DEIS DE LA SERA

Abril - 1905.

Port de la Selva

Sr. Director de LA TRALLA.

Molt senyor meu: Per desgracia, en aqueix poble ha vingut a raure un castila d'aquells que foren, com se mereixian, lletsats de Filipinas juntament ab las demés sangoneras de sa especie. Ja deu suposar que parlo d'un *marino*; donchs, si, l'Excelentísimo Ayudante de la Marina Española vencedor en la guerra yanke que després de xuclar 250 pessetas mensuals del Estat, una vegada arribat aquí agafá l'arxiu y tots els papers y els ficá al quart dels mals endressos, dihent que no venia para trabajar, posant aixó en práctica, donchs, que no s'asseu cinch minuts al escriptori, anant tot com Deu vol (!); l'altre dia feu un gran trevall, car perillava la madre patria. Fassis el cárrech que un home que pensa com cal, que veu que tenir el nom es castila en un llahut es rebaixament de dignitat, lo posá en catalá. ¡Qué va haver fet! Creyent l'Excelentísimo ultrajada la madre, posá els seus acoratsats en ordre de batalla y... cap al nostre bot, dihentli: Si no pones el nombre en la dulce, te hundiré! ¿Qué 'ls hi sembla? Fins la lenga 'ns volen robar! Y encara hi haurá catalans que no pensin!...

JUST SALVAT

Abril - 1905.

(1) En una altra carta vos diré com guanya aquesta 250 pessetas.

Cartera de Comunicacions

Cornellá.—Carreter Gros.—Anirá.
R. Llubra y Tort.—Anirá arreglat.
V. C. R. (dependent).—L'assumppte es massa personal pera anar tractat ab article. Fassin una *fuets* da si per cas.
J. B. del F. A. C.—Anirá.
H. T. y R.—La Salut.—Hem acordat no tractar mes d'aquest assumpte per are.
Joan Cértés.—Es molt rellicós.
E. B.—Vall-Spinosa.—No es publicable.
Eme.—Es massa llarch.
Isidre Vendrell.—Anirá.
Rafel Gispert.—Se veu que vosté escriu desde París. Es denunciabla.
A. H.—Igualada.—Es un assumpte massa personal. Li enviarém TRALLAS qel valor dels 90 centims que'ns envia.
M. B.—Aniran en el Calendari.
J. V.—Aniran.
Joseph.—Anirá.
Melis.—Anirá escapat y retocat.
M. C. Anirá a son torn.
Osvald.—No creyém convenient tractar d'aquest assumpte per are.
M. S.—No va.
A. S. B.—El seu article ha perdut actualitat.
J. M.—Es massa llarch. Envihi alguna cosa més curteta.

(Quedan cartas per contestar)

Imp. LA RENAISSANCE, Xuclá, 13, baixos